



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 369/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Andreou Chorvátovou Nagyovou, Kozárovce 632, proti postupu Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 1Er/2001/2015 a proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 1Er/2001/2015 z 11. januára 2023 takto

### **r o z h o d o l :**

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. **O d k l a d á v y k o n a t e ľ n o s ť** uznesenia Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 1Er/2001/2015 z 11. januára 2023 až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Skutkové východiská**

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní sp. zn. 1Er/2001/2015 a uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur a náhrady trov konania. Sťažovateľka tiež navrhuje odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia, pretože vymáhaním peňažného nároku v exekučnom konaní jej vzniká závažná ujma a odklad vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

2. Slovenská sporiteľňa, a. s., ako pôvodný veriteľ na základe zmluvy o splátkovom úvere z 10. apríla 2006 poskytla sťažovateľke úver vo výške 50 000 Sk (1 659,70 eur). Kým úrokovú sadzbu zmluva stanovuje v rozsahu 12 % p. a., ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej aj „RPMN“), ktorá má zohľadňovať popri úrokoch aj poplatky, stanovuje v rozsahu 6,59 %.

Dohodnutý bol tiež poplatok 1 000 Sk z prostriedkov poskytnutého úveru a mesačné poplatky 50 Sk za správu úveru. Úver mal byť splatený v 107 mesačných splátkach po 822 Sk. Zaplatenie úveru bolo zabezpečené vlastnou zmenkou vystavenou sťažovateľkou na rad banky, ktorá zmenku indosovala v prospech oprávneného.

3. Sťažovateľka je povinnou v exekučnom konaní vedenom na základe návrhu oprávneného – spoločnosti Intrum Slovakia, s. r. o. (pôvodne Intrum Justitia Slovakia s. r. o., pozn.), doručeným súdnemu exekútorovi 23. júla 2015, v ktorom oprávnený žiadal vymoženie pohľadávky voči sťažovateľke na základe zmenkového platobného rozkazu vydaného Okresným súdom Bratislava V č. k. 1Zm/663/2013-11 z 27. marca 2014. Okresný súd Bratislava V týmto zmenkovým platobným rozkazom uložil sťažovateľke, aby zaplatila oprávnenému zmenkovú sumu 2 839,48 eur so 6 %-ným ročným úrokom od 6. augusta 2013 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 9,46 eur a náhradu trov konania v celkovej výške 456,15 eur.

4. Okresný súd najskôr žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Uviedol, že úverová zmluva obsahovala zjavne nesprávne (nižšie ako úroková sadzba) vymedzenie ročnej percentuálnej miery nákladov. Podľa súdu ak RPMN bola 12 %, potom RPMN nemohla byť 6,59 %. Klamlivé alebo nesprávne uvedenie RPMN ma za následok nesplnenie si zákonnej povinnosti uvedenia tohto údaju v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon č. 258/2001 Z. z.“, pozn. po legislatívnych zmenách § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z. z.], pričom zároveň spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (na čo nebolo podľa okresného súdu v základnom konaní prihliadnuté). Ak by na uvedené súd pri vydaní zmenkového platobného rozkazu prihliadol, nemohol priznať uplatnený nárok v celom rozsahu.

5. Oprávnený v odvolaní namietal, že bezúročnosť môže prívodiť iba absencia RPMN a nie jeho nesprávne vymedzenie. Sťažovateľka sa s postupom okresného súdu vo vyjadrení k odvolaniu stotožnila, vytkla súdu v základnom konaní, že neprihliadal na neprijateľné zmluvné podmienky, čo napravil až exekučný súd. Argumentovala tiež neprijateľnosťou zmluvných podmienok stanovených pre vydanie zmenky.

6. O podanom odvolaní oprávneného rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 43CoE/203/2019 z 26. septembra 2019 tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd poukázal na to, že bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru spôsobuje úplná absencia RPMN, pričom v tomto prípade RPMN uvedená v úverovej zmluve síce nesprávne, ale uvedená bola. Navyše bolo preukázané, že pôvodný veriteľ vychádzal pri výpočte z prílohy zákona č. 258/2001 Z. z., kde bol v tom čase uvedený nesprávny vzorec pre výpočet RPMN (v období podpisu úverovej zmluvy bola do slovenského právneho poriadku nesprávne prebratá smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. decembra 1986 v znení smernice č. 98/88/EHS a smernice č. 98/7/ES, keď vzorec pre výpočet RPMN nesprávne predpokladal, že spotrebiteľský úver bude splatený jednou splátkou bez akýchkoľvek poplatkov, pozn.). Zároveň však konštatoval, že okresný súd nemal k dispozícii všeobecné obchodné podmienky a úverové podmienky banky, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť úverovej zmluvy, a preto nemohol ich obsah preskúmať pre účely zistenia, či obsahujú opis podmienok, za ktorých možno použiť zmenku tak,

ako to predpokladá § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 258/2001 Z. z. Rovnako potom nemohol posúdiť, či neobsahujú neprijateľné zmluvné podmienky v zmysle § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka.

7. Po vrátení veci okresný súd 19. novembra 2020 vydal poverenie pre súdneho exekútora na vymożenie sumy 2 839,48 eur s úrokom vo výške 6 % ročne zo sumy 2 839,48 eur od 6. augusta 2013 do zaplataenia, zmenkovej odmeny 9,46 eur, trov predchádzajúceho konania a trov exekúcie. Súdny exekútor 30. novembra 2020 vydal tomuto povereniu korešpondujúce upovedomenie o začatí exekúcie, voči ktorému podala sťažovateľka námietky podaním z 21. decembra 2020.

8. V podaných námietkach sťažovateľka okrem iného namietla, že exekučný súd neskúmal, či exekučný titul sa nevydal v konaní, v ktorom sa neprihliadalo na neprijateľné zmluvné podmienky, a za neprijateľnú označila samotnú zmenku, pretože bola vydaná bez určenia konkrétnych podmienok na jej použitie.

9. O námietkach sťažovateľky rozhodol okresný súd napadnutým uznesením 11. januára 2023 tak, že námietkam sťažovateľky nevyhovel. Okresný súd tentokrát už správnosti údaju o RPMN relevanciu neprikladal, ibaže by tento údaj vôbec nebol uvedený, test neprijateľnosti zmluvných podmienok nevykonal vrátane zmenkových zmluvných podmienok a podľa neho z predložených podkladov nevyplýva, že by bol oprávnenému priznaný nárok, ktorý by bol rozporný so zákonom alebo dobrými mravmi, a nie sú mu známe ani okolnosti svedčiace o tom, že by nebolo prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky. Predmet a cena podľa súdu nemôžu byť neprijateľné zmluvné podmienky. K zmenkovým podmienkam poukázal na všeobecné obchodné podmienky obsahujúce v bode 7.1.9 postup v prípade vystavenia vlastnej zmenky. Ak by však aj neboli uvedené v zmluve, podľa § 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z. z. je podľa súdu aj taká spotrebiteľská zmluva platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať.

## II.

### Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka okrem iného uvádza, že exekučný súd sa jej námietkami nezaoberal a rozhodnutie riadne neodôvodnil. Namietla tiež, že exekučný súd počas trvania exekučného konania nedoručil žiadne z vyjadrení oprávneného – úverovú zmluvu, všeobecné obchodné podmienky ani úverové podmienky a poverenie na výkon exekúcie bolo vydané v rozpore s rozhodnutím odvolacieho súdu. Uvedeným konaním podľa sťažovateľky bolo porušené jej právo na kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní a na rovnosť strán sporu. Napokon sťažovateľka namieta, že exekučné konanie trvá od roku 2015 (už ôsmy rok), pričom nebolo fakticky ani právne náročné v takej miere, aby nebolo možné bez zbytočných prietáhov rozhodnúť. Len o námietkach voči exekúcii (podaných 21. decembra 2020) rozhodol okresný súd po 24 mesiacoch (11. januára 2023), a to po niekoľkých urgenciách a podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu.

## III.

### Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd sa už opakovane venoval ústavnoprávnym aspektom exekučných vecí založených na zmenkových platobných rozkazoch v spotrebiteľských veciach a rozhodol, že dôvodom na zastavenie exekúcie ako celku v spotrebiteľskej právnej veci nie je samotné vydanie

zmenkového platobného rozkazu, ale že ústavne akceptovateľným riešením je zastavenie exekúcie v časti plnení založených na neprijateľných zmluvných podmienkach (porov. II. ÚS 299/2019, III. ÚS 683/2022). Ústavný súd v zjednocujúcom stanovisku tiež ustálil, že exekúcie založené na platobných rozkazoch ako exekučných tituloch nepredstavujú prekážku pre súdny prieskum neprijateľnosti zmluvných podmienok (PLz. ÚS 1/2022, porov. C-693/19, ECLI:EU:C:2022:395).

12. Súdny dvor vo svojej judikatúre mnohokrát interpretoval, čo všetko obsahuje proces posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Súdny dvor pre vnútroštátne súdy stanovil rámec postupu na účely smernice Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a judikoval, že na naplnenie vykonania súdneho prieskumu neprijateľnosti zmluvných podmienok nepostačujú všeobecné závery súdov typu, že sa nezistili neprijateľné zmluvné podmienky. Naopak, súdy musia aspoň stručne vyjadriť, z akých dôvodov tá ktorá zmluvná podmienka obstoje (porov. rozsudok C-600/19, ECLI:EU:C:2022:394, b. 52: „Z vyššie uvedeného vyplýva, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá z dôvodu účinku právnej sily rozhodnutej veci a preklúzie neumožňuje ani súdu preskúmať *ex officio* nekalú povahu zmluvných podmienok v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zataženej hypotékou, ani spotrebiteľovi po uplynutí lehoty na podanie námietky dovoľávať sa nekalej povahy týchto podmienok v tomto konaní alebo v neskoršom určovacom konaní, pokiaľ uvedené podmienky už boli pri začatí konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zataženej hypotékou predmetom preskúmania ich prípadnej nekalej povahy vykonaného súdom *ex officio*, ale ak súdne rozhodnutie povoľujúce výkon rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zataženej hypotékou neuvádza žiadne odôvodnenie, aspoň v stručnej forme, preukazujúce toto preskúmanie, a ani neuvádza, že posúdenie vykonané týmto súdom po uvedenom preskúmaní už nebude možné spochybníť bez podania námietky v uvedenej lehote“). Úloha, ktorú v konkrétnej oblasti vnútroštátnemu súdu priznáva právo únie, sa neobmedzuje len na možnosť vysloviť sa k prípadnej nekalej povahe zmluvnej podmienky, ale zahŕňa aj povinnosť preskúmať túto otázku *ex officio* hneď po tom, ako je súd oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (pozri rozsudok Pannon GSM, rozsudok zo 4. 6. 2009, C-243/08, Zb GSM, bod 32).

13. Ak okresný súd zmluvnú podmienku o postupe pri vyplňovaní zmenky len identifikoval z hľadiska jej lokalizácie (umiestnenia) v zmluve (b. 19 odôvodnenia napadnutého uznesenia), ústavný súd v merite veci posúdi, či vôbec k súdnemu prieskumu zmluvnej podmienky o vyplňovaní zmenky došlo. Zo sťažnostnej argumentácie vyplýva námietka, že zmenka sa mohla použiť už vzápätí po uzavretí zmluvy na sumu 2 800 eur, kým úver bol poskytnutý v rozsahu 1 600 eur. V tomto smere sa musí ústavný súd zaoberať absenciou vyrovnania sa s relevanciou potenciality použitia namietanej zmluvnej podmienky na účely smernice 93/13. Ústavný súd k odôvodneniu napadnutého uznesenia, že zmluva je *platná* aj napriek prípadnej absencii zmluvných zmenkových podmienok, už v tomto štádiu poznamenáva, že platná zmluva nie je prekážkou súdneho prieskumu neprijateľnosti zmluvných podmienok. Naopak, prieskum neprijateľnosti zmluvných podmienok pri neplatnej zmluve stráca na význame a v zásade v rámci zachovania zmluvy sa má nastaviť stav, ako keby neprijateľná zmluvná podmienka nikdy neexistovala, takže nemôže mať účinok voči spotrebiteľovi. „*Určenie nekalej povahy podmienky súdnym rozhodnutím preto v zásade musí viesť k navráteniu právnej a skutkovej situácie spotrebiteľa, v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala*“ (rozsudok

z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, ECLI:EU:C:2016:980, bod 61, C-224/19, ECLI:EU:C:2020:578, b. 52).

14. Okresný súd ďalej zo súdneho prieskumu neprijateľnosti zmluvných podmienok bez ďalšieho vylúčil vymáhané plnenie z dôvodu, že ide o *predmet plnenia a cenu plnenia*. Ústavný súd posúdi, či v tej súvislosti sa okresný súd vyrovnal s výnimkami tak, ako ich stanovuje smernica [hlavný predmet a cena sú vylúčené z prieskumu neprijateľnosti, ale nie v prípade ich nejasnosti a nezrozumiteľnosti; (porov. C-224/19 a C-259/19, ECLI:EU:C:2020:578, b. 60: „*Konkrétnejšie článok 4 ods. 2 smernice 93/13 stanovuje len, že hodnotenie nekalej povahy podmienok sa netýka ani definície hlavného predmetu zmluvy, ani primeranosti ceny a odmeny, na jednej strane, ktovarov alebo službám poskytovaným ako protihodnota na strane druhej, pokiaľ sú tieto podmienky formulované jasne a zrozumiteľne.*“). Ústavný súd preto podrobí ústavnoprávnemu prieskumu otázku vyrovnania sa okresného súdu s otázkou jasnosti a zrozumiteľnosti istiny 2800 eur a jej zloženia vo vzťahu k výške spotrebiteľského úveru 1600 eur pri existencii dvoch úverových poplatkov (porov. rozsudok vo veci C-224/19 a C-259/19, ECLI:EU:C:2020:578, b. 79 „... *zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere uzavretej medzi spotrebiteľom a finančnou inštitúciou, ktorá spotrebiteľovi ukladá povinnosť zaplatiť províziu za poskytnutie úveru, môže v rozpore s požiadavkou dobrej viery vytvoriť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy v neprospech spotrebiteľa, ak finančná inštitúcia nepreukáže, že táto provízia zodpovedá skutočne poskytnutým službám a vynaloženým nákladom, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu*“.).

15. V napadnutom uznesení sa ďalej aprobuje RPMN bez posúdenia jej neprijateľnosti z pohľadu jasnosti a zrozumiteľnosti [napriek existencii poplatkov je výška RPMN zahrňujúca popri úrokoch aj poplatky nižšia (6 %) ako úroková sadzba samotná (12 %)]. Súdny dvor už pritom vo veci prejudiciálnej otázky slovenského súdu interpretoval právo Európskej únie tak, že aj zmluvná podmienka o RPMN môže byť predmetom súdneho prieskumu podľa smernice 93/13 („... *je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia zmluvy dotknutej vo veci samej môže opomenutie RPMN v podmienke zmluvy o spotrebiteľskom úvere týkajúcej sa nákladov tohto úveru spôsobiť nekalosť tejto zmluvnej podmienky v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13*“, uznesenie Súdneho dvora vo veci C-76/10, ECLI:EU:C:2010:685, b. 73). V tej súvislosti ústavný súd sa nevyhne otázke, či väčším nebezpečím nie je nesprávny údaj o RPMN (v neprospech spotrebiteľky) oproti stavu, keď žiadny údaj o RPMN v zmluve nie je. Je zrejmé, že krajský súd priznal relevanciu údaju o RPMN bez ohľadu na to, či je v zhode s právom Európskej únie, no ústavný súd sa vyrovná s dostatočnosťou reflexie na už spomínané rozhodnutie súdneho dvora, podľa ktorého: „*Článok 14 tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby úverové zmluvy neporušovali na škodu spotrebiteľa ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré vyplývajú alebo sú v zhode s touto smernicou.*“ (už cit. uznesenie C-76/10, ECLI:EU:C:2010:685, b. 75, pozn. zvýraznenie doplnené).

16. Ústavný súd poznamenáva, že zmluvné podmienky, ktoré determinujú rozsah záväzku spotrebiteľa, sú podstatné (C-290/19, ECLI:EU:C:2019:1130) a takúto zmluvnú podmienku predstavuje aj údaj o RPMN.

17. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Ústavný súd nezistil dôvody odmietnutia ústavnej sťažnosti, a preto ústavnú sťažnosť v časti prijal na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

### **III.1. K návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu:**

19. Sťažovateľka sa podľa § 129 a nasl. zákona o ústavnom súde domáhala, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť právoplatného napadnutého uznesenia okresného súdu z dôvodu, že predmetné vykonateľné rozhodnutie vážnym spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok.

20. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka osvedčila existenciu predpokladov na zabezpečenie toho, aby sa prípadný výsledok konania pred ústavným súdom nezmaril v dôsledku núteného výkonu napadnutého uznesenia. Bez tohto zabezpečovacieho prostriedku by mohlo dôjsť v prípade vyslovenia neústavnosti napadnutého uznesenia okresného súdu k vážnej ujme na strane sťažovateľky, ktorá by bola väčšia než ujma, ktorá by prípadne mohla vzniknúť oprávnenému následkom odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Návrh sťažovateľky nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom. Ústavný súd preto podľa § 129 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 18. augusta 2023**

**Robert Šorl**  
predseda senátu